

Ja pot trasmudar-se en el malvat Roc, en el caïm calculador i adúlter dels Colomer, en l'empàtic professor Essenbach, en l'alterat interventor d'una centraleta de teletaxi o en un indigent acollit per un home carregat de manies i de punyetes que s'entesta a travestir-lo: Josep Manel Casany sempre broda els papers. I qui és l'home carregat de manies i de punyetes que acabem d'anomenar? Els fils d'aquest personatge els maneja Ferran Gadea, un actor la trajectòria professional del qual va molt més enllà de l'entranyable i innocent Tonet a *L'alqueria Blanca*, amb la seua participació en obres teatrals com *El capo* com a protagonista, *Aunanenuanuallepalilapell*, *Pollo e hijos...* i cinematogràfiques com *La chispa de la vida* o *Carne cruda*, per citar els seus treballs més recents. Des de fa unes setmanes, tots dos actors s'han fet càrrec de representar amb mestria l'obra *A prop* al Teatre el Micalet de València, sota la direcció de Marc Artigau i Queralt, que n'és també l'autor.

I què ocorre en *A prop*? Un home que viu sol en un petit apartament acull un altre, indigent, que sol pernoctar al recinte d'un caixer automàtic, en plena estació hivernal. Així explicat, ens podria semblar que l'evolució argumental esdevindrà una història de solidaritat entre individus, però prompte ens adonarem que en la relació que s'estableix entre tots dos hi ha quelcom que no va a l'hora. Per què li diu l'acollidor a l'indigent que estudie i què és el que ha d'estudiar? Per què li preocupa si es posa sal o no al menjar? Per què el maquilla i el pressiona perquè es vestisca de dona?

D'altra banda, hi ha la prolepsis amb què arranca la primera escena -l'inquietant monòleg d'un home maquillat i vestit amb roba malgirbada (Casany) davant l'ofec d'un altre home que roman en silenci i assegut a terra (Gadea)-, que constitueix la primera pista de la complexitat que s'establirà en aquesta relació a dos. L'esmentada anticipació crea a més l'efecte que la segona escena, -que argumentalment i cronològica conformaria narrativament el plantejament-, esdevinga directament nus. Més encara: si formalment l'anticipació inicial no és el que entendríem com una mise en abyme, aconsegueix provocar el mateix efecte, atès que ja intuïm que dins de la situació d'acollida transcorrerà un corrent subterrani que anirà aflorant tal com les relacions entre els dos homes evolucionen i es vagen tornant més explícites.

A prop és una peça teatral de les que se solen anomenar *de text*. Val a dir que en aquest text no hi ha una pregunta, una frase, un mot, deixats a l'atzar. Tots oculten un parany on l'espectador té l'opció d'enrocar-se si vol prendre el risc -indefugible al meu parer- de mirar el propi reflex que li

tornen les imatges d'aquests dos homes sols -què és el teatre sinó un meravellós espill?-. I el cep d'aquestes trampes on enrocar-se està impregnat de solitud, de tristesa, de buit i de carències. Les aparences enganyen, i a poc a poc, gestos i diàlegs aniran esgallant les capes dels enganys i els autoenganys al voltant del concepte de necessitat. I és que l'aparent compassió del bon samarità que acull un indigent amb necessitats tan primàries i primordials com l'aliment i el sostre, oculta la voluntat de satisfer una necessitat pròpia més amunt de la piràmide: la de companyia. Però compte, ja que aquest bon samarità obrarà d'acord amb un propòsit que se'ns anirà desvetllant en el transcurs de les escenes: transformar l'indigent en la dona que el va abandonar temps enrere, un procés de suplantació al qual l'indigent, després d'algunes resistències inicials, es prestarà, fins que s'adone del preu: la pèrdua d'identitat i de llibertat.

Traslladant aquestes qüestions a contracamp, em pregunte: és tan estrany considerar els altres com els responsables de cobrir les nostres carències? L'home abandonat en *A prop* no ha estat capaç de generar els recursos suficients per a adaptar-se a una nova situació i demana a l'altre que canvie totalment el seu guió de vida per no transformar ni una coma del seu propi. No ens sona això a cançó coneguda? Quantes parelles i altres sistemes familiars i socials es fonamenten en el que s'espera de l'altre i no en el que és l'altre? Quantes persones, -la majoria, segurament- volen veure els altres segons les pròpies projeccions? Com d'amarga pot ser la solitud forçada quan no se sap suportar? Quin preu pagaríem per no estar sols, quins límits transgrediríem?

Just quan eixíem de la sala -hi vam anar ahir-, l'amiga que m'acompanyava em va preguntar: "Creus que hi ha gent així, tan sola?" "Dona, el drama és una intensificació de la realitat". Li vaig contestar una mica fugint d'estudi, en part perquè em sentia encara trasbalsada per l'escena final -em va costar "anar-me'n"-, i en part perquè ja se m'estaven covant algunes preguntes traslladades a la meua pròpia experiència. Però això, és clar, forma part d'un altre guió.

A punt de conclure el temps en què l'obra ha estat representant-se a València al Teatre el Micalet, -la darrera funció és el 6 de gener-, és de suposar que ara hauria de rodar per altres espais i localitats, com ja ha ocorregut a municipis com Burjassot i Picassent, si no m'equivoque. Esperem que la pobresa material a què ens han abocat els encarregats de les polítiques culturals -i de totes les polítiques- no impedisca que la companyia *A prop* teatre, responsable de la producció homònima, trobe fórmules per a aconseguir que *A prop* pugui ser representada i per tant mirada (perquè més que *veure* aquests arravatadors actors en escena, cal *mirar-los* amb atenció quan treballen per a nosaltres) arreu del nostre territori. Seria imperdonable enviar tant de talent a dormir a un caixer

A prop, una indagació sobre la solitud

automàtic.